

5 Vriendschap

Voorbereiding

- ☐ Per leerling: werkblad 4
- ☐ Per groepje: kleurpotloden
- ☐ Bijlage les 5

Taalinstructie

Denkstappen **vriendschap**:

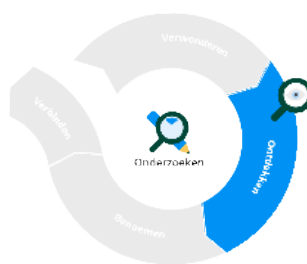
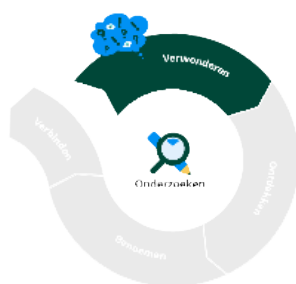
1. **Een vriendschap** is een mini-samenleving.
2. Je kunt met meerdere mensen **een vriendschap** hebben.
3. Als je **vrienden** bent, **dan zorg** je voor elkaar.
4. Als **vrienden ruzie** hebben dan maken ze het weer goed.

Fase OOL: Verwonderen, ontdekken & benoemen (onderzoekend leren)

In deze les gaat het over vriendschap. Sayids beste vrienden zijn Daan en Nienke. Daar speelt hij vaak mee, maar ze zijn het soms ook oneens. De leerlingen onderzoeken welke aspecten er bij vriendschap horen. Daarnaast voeren ze een rollenspel uit. Ze denken na over oplossingen voor problemen die zich in een vriendschap kunnen voordoen. Ze spelen verschillende situaties uit. Eerst in hun eigen groepje en, wanneer ze durven, voor klas. Hierbij leren ze:

- Ik weet wat vriendschap betekent;
- Ik kan uitleggen welke dingen er allemaal horen bij vriendschap;
- Ik kan mij verplaatsen in een ander;
- Ik kan uitleggen welke afspraken en leefregels er zijn binnen een vriendschap;
- Ik kan uitleggen waarom het belangrijk is dat er afspraken en leefregels zijn binnen een vriendschap;
- Ik kan opvallende kenmerken, onderdelen of gedragingen van concrete onderzoeksobjecten met alle zintuigen signaleren;
- Ik kan hardop verwoorden wat ik waarneem;
- Ik kan aannames en/of voorspellingen doen;
- ik kan delen van het onderzoek (of experiment) zelf uitvoeren, onder toezicht van de leerkracht;
- Ik kan samen met de leerkracht tot een conclusie komen.

Inhoud les

Per dia wordt toegelicht wat je als leerkracht kunt vertellen, wat de leerlingen doen en eventueel extra achtergrondinformatie.

Toelichting

Start (20 min.)

Kijk gezamenlijk terug naar de vorige les. Wat hebben ze ontdekt? Ze hebben geleerd dat er thuis en in de familie leefregels en gewoonten zijn. Deze kunnen in andere gezinnen en families hetzelfde, maar ook anders zijn. Welke leefregels en gewoonten waren bij veel kinderen gelijk? Wat was anders?

Vandaag gaat het over vriendschap. Ze leren wat belangrijk is in een vriendschap, hoe je voor elkaar kunt zorgen en hoe je het goed kunt maken als het even wat minder leuk is. Ze spelen meerdere situaties uit die zich kunnen voordoen in een vriendschap (rollenspel).

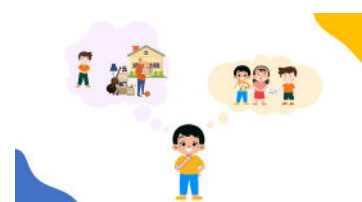
Vertel dat ook deze les begint met een verhaal over Sayid.

Lees het bijbehorende verhaal van Sayid voor (bijlage 5). Klik per alinea door naar de volgende slide.

Stel vervolgens de volgende vragen:

- Nienkes moeder heeft het erover dat Sayid en Daan échte vrienden van Nienke zijn. Wat bedoelt ze daar mee?
- Sayid, Daan en Nienke zorgen goed voor elkaar. Hoe doen ze dat?
- Heb jij ook een goede vriend of vriendin? Wie dan? Wat doe je vaak samen?
- Wat is het verschil tussen vrienden en familie? Zijn er ook dingen hetzelfde?

Dia

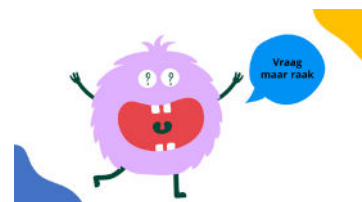
Toelichting

Vraag maar raak

Sluit het verhaal af met **vraag maar raak**. Kijk samen of er nog een vraag beantwoord kan worden van de vorige les. Heeft iemand thuis onderzoek gedaan? Reageer enthousiast als dit zo is.

Vraag of iemand een nieuwe vraag heeft na dit verhaal. Schrijf twee of drie vragen op en hang deze op in de klas.

Dia

Tip:

Leven er te veel vragen? Laat de leerlingen in hun groepje overleggen en één vraag uitkiezen. Drie vragen uitkiezen door middel van loting kan ook. Zijn er te weinig vragen? Geef het goede voorbeeld en schrijf twee vragen op.

Voorbeelden:

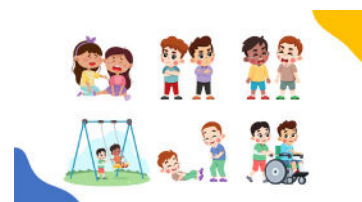
- Is het belangrijk om met iedereen uit de klas vrienden te zijn?
- Hoort doen wat de ander zegt ook bij een vriendschap?

Kern (30 min.)

Leerlingactiviteit 1: wat hoort er bij vriendschap? (10 min.)

1. Deel werkblad 4 uit en zorg dat ieder groepje genoeg kleurpotloden heeft.
2. Leg uit wat er op de afbeeldingen te zien is.
3. De leerlingen moeten een kruisje zetten bij de plaatjes die volgens hen bij vriendschap horen.
4. Er zijn ook twee lege vakken. De leerlingen mogen in de lege vakken dingen tekenen die volgens hen nog meer bij vriendschap horen. Ze mogen de vakken ook leeg laten.
5. Laat de leerlingen in hun groepje bespreken welke plaatjes ze hebben gekozen en waarom.
6. Bespreek de antwoorden klassikaal. De conclusie moet zijn dat vrienden elkaar helpen, troosten en samen spelen, maar ook boos op elkaar kunnen zijn en ruzie kunnen maken.
7. Als ze klaar zijn (en er nog tijd is) mogen ze de plaatjes inkleuren.

Toelichting

Leerlingactiviteit 2: Rollenspel (20 min.)

Leg uit dat er een rollenspel gespeeld gaat worden. Dit is een spel waarbij je iemand speelt die je zelf niet bent. Je hoeft alleen een rollenspel te spelen als je dit durft. Vertel dat je een aantal situaties gaat uitleggen. Het zijn dingen die gebeurd zijn tussen vrienden. De situaties zijn onder aan het stappenplan te vinden.

1. Lees één situatie voor.
2. In groepjes mogen de leerlingen eerst kort overleggen over hoe ze de situatie zouden oplossen.
3. Bespreek de verschillende oplossingen van kinderen. Wat vinden de leerlingen goede oplossingen en waarom?
4. Bespreek ook hoe verschillende personen uit het verhaal zich zouden voelen. Zijn ze blij, verdrietig, boos? Laat de leerlingen uitleggen waarom ze dat denken.
5. Laat de leerlingen de situatie uitspelen in hun eigen groepje. Ze mogen zelf aanwijzen wie welk personage speelt.
6. Wie wil de situatie naspelen voorin de klas met één van de oplossingen? Wanneer niemand de situatie wil naspelen, houd het dan bij het bespreken van de oplossingen.
7. Herhaal bovenstaande stappen met de andere situaties.

Situatie 1: Sanne en Jan spelen samen. Ze zijn bij Sanne thuis. Sanne wil met de duplo spelen. Jan met de auto's. Hoe zouden ze dit op kunnen lossen?

Situatie 2: Nora en Lisa zijn beste vrienden. Ze hebben zelfs een vriendschapsketting. Nora draagt de ene helft van een hartje en Lisa de andere helft. Nora vindt het de laatste tijd wat minder leuk om met Lisa te spelen. Lisa wil vaak bepalen wat ze gaan doen. Wat kan Nora doen?

Situatie 3: Thijs, Stefan en Mats spelen in de pauze samen buiten. Ze zijn aan het voetballen. Mats valt hard op de grond en moet huilen van de pijn. Wat kunnen Thijs en Stefan doen?

Dia

Toelichting

Dia

Tip:

Doe als leerkracht mee in het rollenspel. De leerlingen begrijpen zo beter wat de bedoeling is en zullen eerder geneigd zijn mee te spelen.

Achtergrondinformatie leerkracht

Bij deze situaties is het belangrijk dat leerlingen de volgende drie dingen begrijpen:

1. Soms kun je het niet eens met elkaar zijn in een vriendschap, dan probeer je een compromis te sluiten.
2. In een vriendschap is niemand de baas. Niemand bepaalt voor de ander wat hij of zij moet doen.
3. Als een vriend of vriendin pijn heeft, probeer je degene te helpen.

Dit zijn voorbeelden van **leefregels** binnen een vriendschap.

Afsluiting (10 min.)

De leerlingen stoppen werkblad 4 in hun JWC-map.

Stel de volgende vragen:

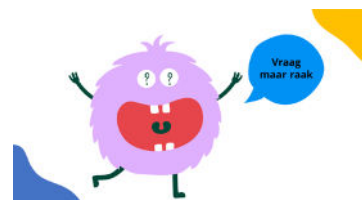
- Wat hoort er allemaal bij vriendschap?
- Kun je een voorbeeld noemen van een leefregel binnen een vriendschap? (niemand is de baas, je helpt elkaar, etc.)

Leg uit dat de komende les over de klas gaat.

Vraag maar raak

Sluit af met **vraag maar raak**. Kijk samen of er al vragen uit deze les beantwoord kunnen worden. De andere vragen worden meegenomen naar de volgende les(sen).

Herinner de leerlingen aan het vullen van de materialenbak. De volgende les gaan ze aan de slag met de materialen uit de bak.

